

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส๒๒๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ สร้างสังคมสันติภาพ

เรื่อง กระบวนการตรากฎหมาย
โดยฝ่ายบริหาร

ครูผู้สอน ครูภากร อุปการแก้ว

วัดทำศน์

นายกฯประกาศใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน
มีผล ๒๖ มี.ค. นี้ (๒๕ มี.ค. ๖๓)

วิดีโอที่ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวิดีโอ : นายกาประกาศใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน มีผล ๒๖ มี.ค.
นี้ (๒๕ มี.ค. ๖๓)

เผยแพร่โดย : Thai PBS

วันที่เผยแพร่ ๒๕ มี.ค. ๒๐๒๐

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=C๘xjCoFKO๑Q>

นักเรียนเคยได้ยินคำ
ว่า พ.ร.ก.หรือไม่

จากข่าวใครเป็น
ผู้มีอำนาจในการ
ออกพระราชกำหนด

จากข่าวนายกรัฐมนตรี
ประกาศใช้
พระราชกำหนดฉุกเฉิน
ด้วยสาเหตุใด

กระบวนการตรากฎหมาย

โดยฝ่ายบริหาร

จุดประสงค์การเรียนรู้

- บอกกระบวนการตรากฎหมายโดยฝ่ายบริหารได้
- แยกประเภทกฎหมายที่ตราโดยฝ่ายบริหาร
และฝ่ายนิติบัญญัติได้
- บอกเหตุผลความจำเป็นที่ฝ่ายบริหาร
มีอำนาจตรากฎหมายได้

**ฝ่ายบริหารคือใคร
และหน้าที่หลักของ**ฝ่ายบริหาร**
คืออะไร**

ฝ่ายบริหารคือคณะรัฐมนตรี ประกอบไปด้วยนายกรัฐมนตรี
และรัฐมนตรี ที่มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน
ดูแลการทำงานของรัฐบาลให้เป็นไปตามนโยบายและกฎหมาย

ใบความรู้

ขั้นตอนกระบวนการ

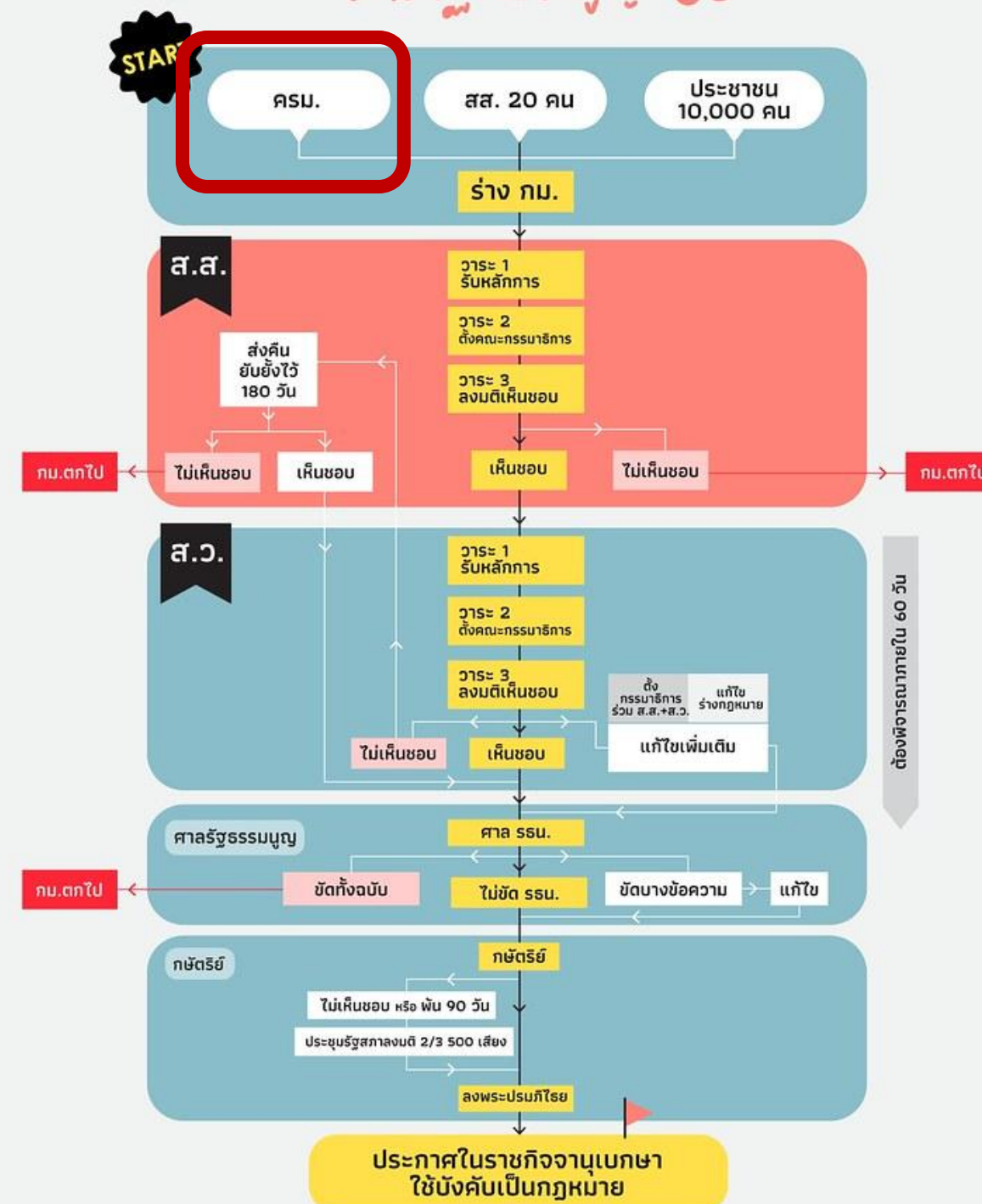
ตรากฎหมาย

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

สื่อ การออกกฎหมาย ตามรัฐธรรมนูญ '60

ใบความรู้

เรื่อง ทำความรู้จัก

"ลำดับศักดิ์กฎหมายไทย"

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ทำความรู้จัก ลำดับศักดิ์กฎหมายไทย		
ลำดับ	ชื่อกฎหมาย	ลักษณะกฎหมาย
1	รัฐธรรมนูญ	กฎหมายสูงสุดของประเทศ กฎหมายใดขัดแย้งไม่ได้
2	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ	กฎหมายอธิบายขยายความรัฐธรรมนูญ
3	พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.)	กฎหมายที่ฝ่ายนิติบัญญัติ หรือรัฐสภาตราขึ้น โดยนำหลักเกณฑ์สำคัญที่ต้องการให้ประชาชนปฏิบัติตามมากำหนดไว้
	พระราชกำหนด (พ.ร.ก.)	กฎหมายที่ฝ่ายบริหาร หรือคณะรัฐมนตรีตราขึ้น เพื่อใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉิน
	ประมวลกฎหมาย	กฎหมายที่รวมบทบัญญัติกฎหมายต่าง ๆ ในลักษณะเดียวกันไว้เป็นระบบตามหลักวิชาการ
4	พระราชกฤษฎีกา (พ.ร.ฎ.)	กฎหมายที่กำหนดรายละเอียด ซึ่งเป็นหลักการย่อย ๆ ของ พ.ร.บ. และ พ.ร.ก.
5	กฎกระทรวง	กฎหมายที่รัฐมนตรีตราขึ้นผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนดรายละเอียดตาม พ.ร.บ. หรือ พ.ร.ก.
	ประกาศกระทรวง	กฎหมายที่รัฐมนตรีตราขึ้นโดยไม่ต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนดรายละเอียดตาม พ.ร.บ. หรือ พ.ร.ก.
6	ข้อบัญญัติท้องถิ่น	กฎหมายขององค์กรปกครองท้องถิ่น เช่น เทศบาล กรุงเทพฯ เมืองพัทยา เป็นต้น

รู้ไว้! เพื่อออกสอบ

Dek-D

กิจกรรม

เรียงลำดับ

ศักดิ์กัญหมายไทย

คำอธิบาย

๑. แจกบัตรคำ ชื่อกฎหมายไทยให้แต่ละกลุ่ม กลุ่มละ ๑ ชุด
๒. เมื่อครูสั่ง เริ่มเกม ทุกกลุ่มต้องช่วยกัน
เรียงลำดับศักดิ์กฎหมายไทยจากสูงสุดไปต่ำสุดในเวลา ๑ นาที
๓. ครูให้สัญญาณ หมดเวลา ทุกกลุ่มต้องหยุดทันทีและเฉลยร่วมกัน

กิจกรรม

เรียงลำดับ

ศักดิ์กัญหมายไทย

ลำดับศักดิ์ของกฎหมายไทย

๑. รัฐธรรมนูญ
 - เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ
๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
 - ขยายความรัฐธรรมนูญ
 - ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- ๓.๑ พระราชบัญญัติ
 - ตราขึ้นโดยรัฐสภา

ลำดับศักดิ์ของกฎหมายไทย

๓.๒ พระราชกำหนด

- ตราขึ้นโดยคณะรัฐมนตรี
ใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉิน

๔. พระราชกฤษฎีกา

- ตราขึ้นโดยคณะรัฐมนตรี
กำหนดรายละเอียดตาม
พระราชบัญญัติ

ลำดับศักดิ์ของกฎหมายไทย

๕. กฎกระทรวง

- ตราโดยรัฐมนตรีผ่าน
คณะรัฐมนตรี

๖. ข้อบัญญัติท้องถิ่น

- ตราขึ้นโดยองค์การปกครอง
ส่วนท้องถิ่น

ใบความรู้

เรื่อง กระบวนการตรากฎหมาย โดยฝ่ายบริหาร

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

พระราชกำหนด หรือที่เรียกโดยย่อว่า พ.ร.ก.

คือ กฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นโดยคำแนะนำและความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี โดยอาศัยอำนาจตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เป็นกรณีพิเศษ

ทำไมต้องมีพระราชกำหนด

พ.ร.ก. จะถูกนำมาใช้ใน สถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนและไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ หรือเพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ ลักษณะสำคัญของพระราชกำหนดคือ ไม่ต้องผ่านกระบวนการพิจารณาของรัฐสภาเหมือนพระราชบัญญัติ ในขั้นต้น ทำให้สามารถประกาศใช้บังคับได้ทันที เพื่อแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉินนั้นๆ

กระบวนการออกพระราชกำหนด

๑. คณะรัฐมนตรีพิจารณาและให้ความเห็นชอบ: เมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินที่เข้าเงื่อนไขตามรัฐธรรมนูญ คณะรัฐมนตรีจะพิจารณาร่างพระราชกำหนดและให้ความเห็นชอบ
 ๒. นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าฯ: เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชกำหนดขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระมหากษัตริย์เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย
 ๓. ประกาศใช้: เมื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว พระราชกำหนดจะประกาศในราชกิจจานุเบกษาและมีผลใช้บังคับทันทีเหมือนพระราชบัญญัติ โดยไม่ต้องรอการอนุมัติจากรัฐสภาก่อน
 ๔. นำเสนอต่อรัฐสภาเพื่ออนุมัติ/ไม่อนุมัติ: หลังจากที่ใช้แล้ว คณะรัฐมนตรีจะต้องนำพระราชกำหนดนั้นเสนอต่อรัฐสภา (ทั้งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา) เพื่อพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติโดยไม่ชักช้า ในสมัยประชุมถัดไปนับแต่วันประกาศใช้
- หากรัฐสภาอนุมัติ: พระราชกำหนดนั้นจะมีผลใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป

1

ทำไมฝ่ายบริหารจึงต้องมี
อำนาจออกพระราชกำหนด

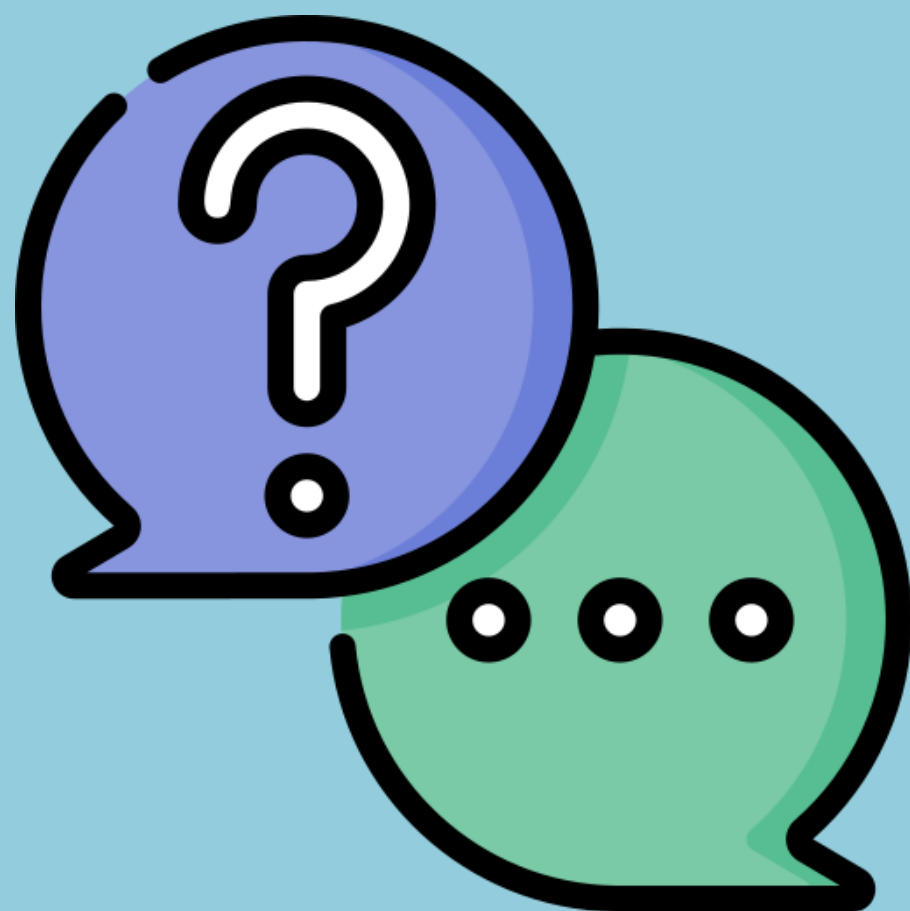
2

เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง
พระราชกำหนด กับ พระราชกฤษฎีกา

3

เมื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย
ในพระราชกฤษฎีกาแล้ว จะเกิดอะไรขึ้นต่อไป

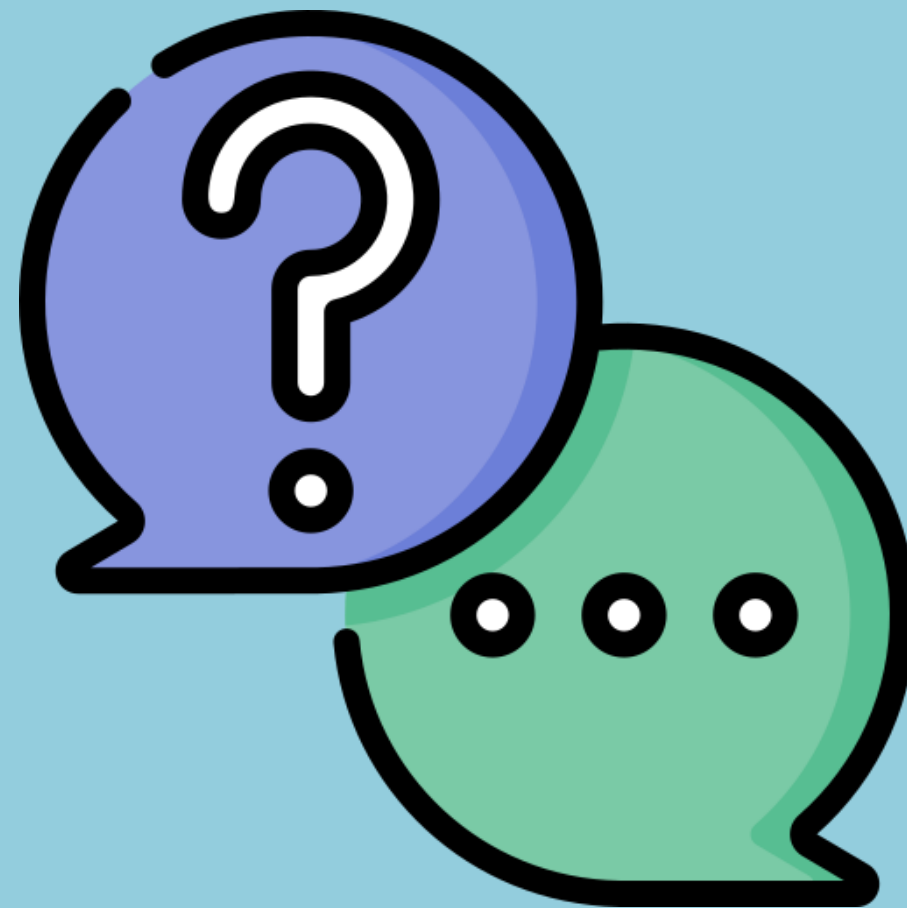
4

ยกตัวอย่างสถานการณ์
ที่อาจต้องใช้ พ.ร.ก.

5

กระบวนการออกพระราชกำหนด
มีขั้นตอนใดบ้าง

6

พระราชกำหนด (พ.ร.ก.) ต่างจาก
พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) อย่างไร

กิจกรรม

ร่วมด้วย
ช่วยกันแยก

คำอธิบาย

๑. ให้นักเรียนนำบัตรคำที่เขียนว่า “ฝ่ายนิติบัญญัติ” และ “ฝ่ายบริหาร” ตั้งบนโต๊ะแยกเป็นสี่เหลี่ยมสี่ขา
๒. ร่วมกันจำแนกกับเพื่อนในกลุ่มเพื่อจัดแบ่งประเภทว่ากฎหมายเหล่านั้นตราโดยฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหาร

ฝ่ายนิติบัญญัติ

พระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญ

พระราชบัญญัติ

ฝ่ายบริหาร

พระราชกำหนด*

พระราชกฤษฎีกา

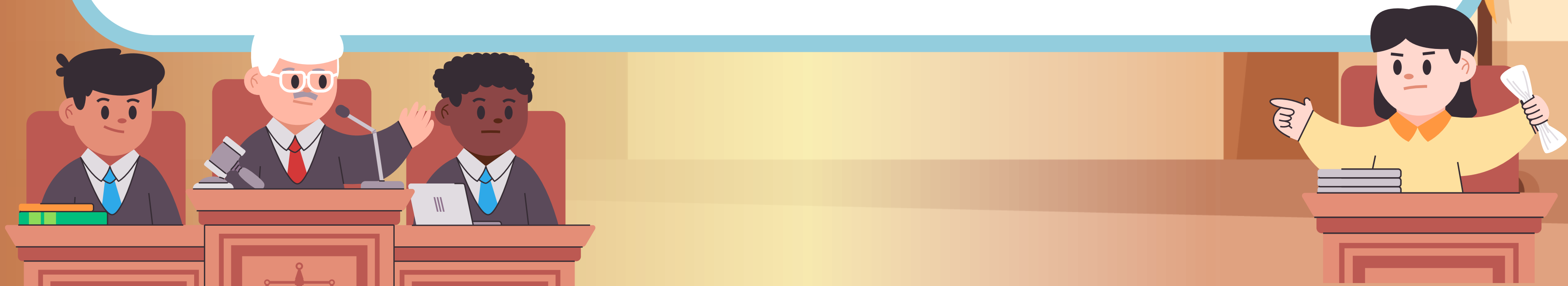
กฎกระทรวง

คำถามชวนคิด

ฝ่ายบริหารคือใคร
และหน้าที่หลักของ
ฝ่ายบริหารคืออะไร

ฝ่ายบริหารคือคณะรัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรี
และรัฐมนตรี ที่มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน
ดูแลการทำงานของรัฐบาลให้เป็นไปตามนโยบาย
และกฎหมาย

คำถามชวนคิด

ฝ่ายบริหารมีอำนาจ
ออกกฎหมายได้บ้าง

ลำดับศักดิ์ของกฎหมายไทย

๑. รัฐธรรมนูญ

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

๓.๑. พระราชบัญญัติ

๓.๒. พระราชกำหนด

๔. พระราชกฤษฎีกา

๕. กฎกระทรวง

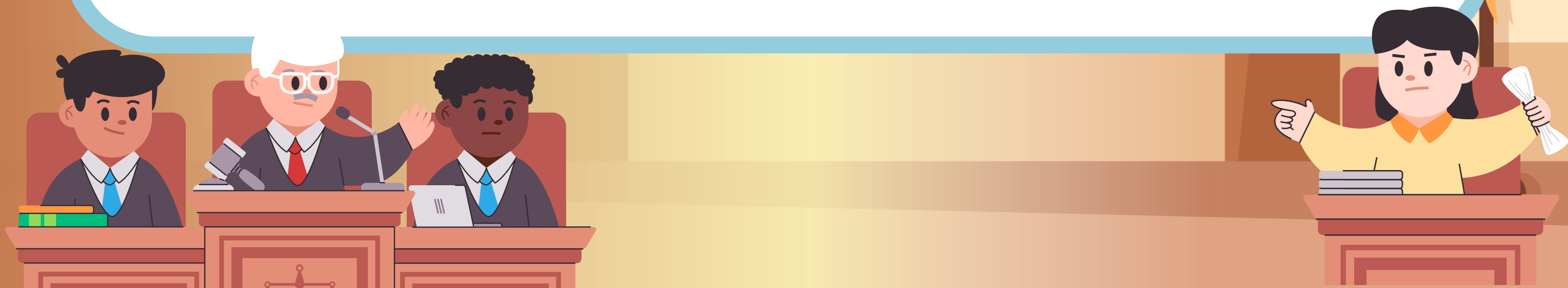
๖. ข้อบัญญัติท้องถิ่น

คำถามชวนคิด

ทำไมฝ่ายบริหารจึงต้อง
มีอำนาจตรากฎหมาย
ในสถานการณ์ฉุกเฉิน
เช่น ภัยพิบัติหรือโรคระบาด

ในสถานการณ์ฉุกเฉิน ฝ่ายบริหารจำเป็นต้องมีอำนาจตรากฎหมาย เพื่อตอบสนองต่อวิกฤตการณ์ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพราะ กระบวนการออกกฎหมายปกติใช้เวลานานเกินไป ซึ่งอาจทำให้สถานการณ์ เลวร้ายลง อำนาจนี้ช่วยให้ฝ่ายบริหารสามารถออกมาตรการเร่งด่วนเพื่อ ควบคุมสถานการณ์และปกป้องประชาชนได้ทันทั่วทั้งที่

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง ร่างกฎหมาย
(กฎระเบียบของห้อง)

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ปากกาเคมี
๒. กระดาษ A๔

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่
www.dltv.ac.th)

